

Moda na tatuaże

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

20 lat
Fundacji **CBOS**
1997–2017

20 lat Fundacji CBOS 1997–2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

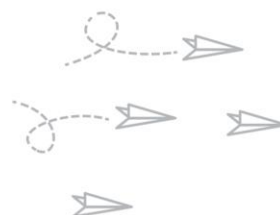
CBOS ZREALIZOWAŁ

836
badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735
komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600
ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000
respondentów

Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Tatuowanie ciała praktykowano już w czasach prehistorycznych. Zabieg ten miał znaczenie głównie religijne i magiczne. Tatuaze stosowano w starożytnym Egipcie, a wśród ludów Europy wykonywali je Wikingowie, Słowianie, Germanie i Galowie. O tatuazach wśród starożytnych plemion Brytanii pisał Pomponiusz Mela, podając, że tatuowali sobie skórę kolorem niebieskim. Trakowie tatuowali dzieci z szanowanych rodzin. Ötzi – „człowiek lodu” zmarły około 3300 lat p.n.e., którego zamrożone i zmumifikowane zwłoki odnaleziono w 1991 roku w południowym Tyrolu – miał na ciele 61 tatuazy. Jak stwierdzili specjaliści, niektóre z nich były zlokalizowane w miejscach uznawanych za punkty akupunktury dla chorób, na które cierpiał.

Starożytni Grecy uważali, że tatuaz umniejsza godność człowieka, dlatego stosowany był do znakowania szpiegów. W starożytnym Rzymie również sądzono, że tatuaz nie przystoi normalnym ludziom, dlatego naznaczano nimi niewolników i kryminalistów, nanoszono tatuaze skazańcom na twarz.

Pierwsi chrześcijanie tatuowali sobie np. inicjały związane z imieniem Chrystusa. Obyczaj ten przejęli potem krzyżowcy. W 787 roku papież Hadrian I zabronił takiego ozdabiania ciała, ponieważ uważano, że zagraża to duszy.

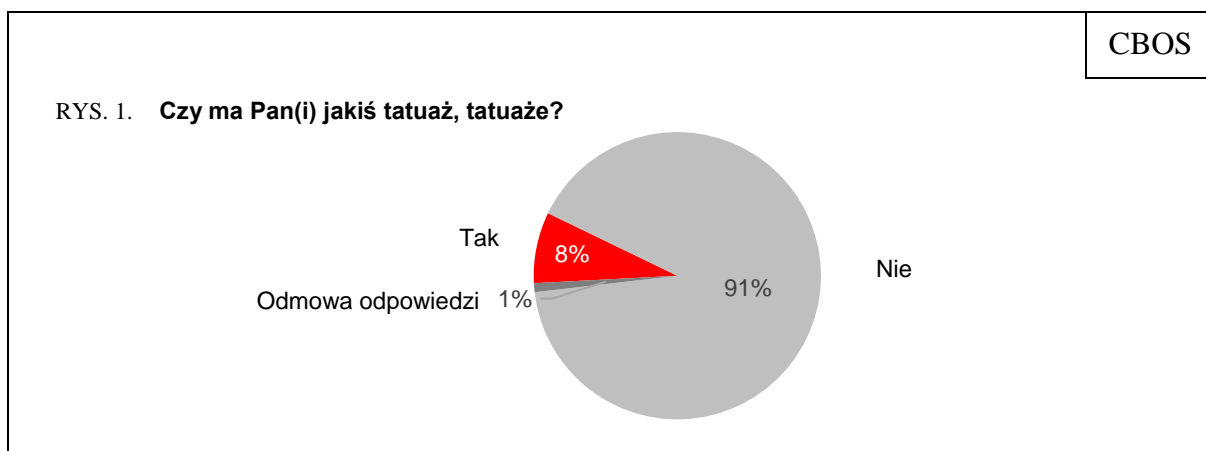
Tatuaz zniknął na jakiś czas z kultury zachodniej, na nowo odkryto go pod koniec XVII wieku dzięki kontaktom z ludami Polinezji, dla których tatuowanie ciała miało ogromne znaczenie. Żeglarze biorący udział w ekspedycjach nauczyli się techniki robienia tatuazy i dekorowali nimi swoje ciała, dlatego w Europie zwyczaj ten długo utożsamiany był z podróżami morskimi i marynarzami. Tatuaze wykonywano ręcznie, pierwsza elektryczna maszynka do tatuazu została opatentowana w Stanach Zjednoczonych w 1891 roku i od tej pory tatuowanie stało się bardziej dostępne i tańsze.

Na początku XX wieku wytatuowani ludzie stali się niemodni, a w kolejnych dekadach tatuaze stawały się mniej akceptowane społecznie. Stosunek do tatuazy zaczął się poprawiać dopiero pod koniec lat 60. i na początku 70., gdy tatuować się zaczęły gwiazdy muzyki i artyści. W latach 80. i 90. tatuaz wyszedł z podziemia i zaczął być akceptowany jako część kultury. Również w Polsce po okresie negatywnych skojarzeń, głównie z półświatkiem i kryminalistami, tatuaze zaczęły być ponownie akceptowane jako ozdoba ciała. Obecnie tatuazyści

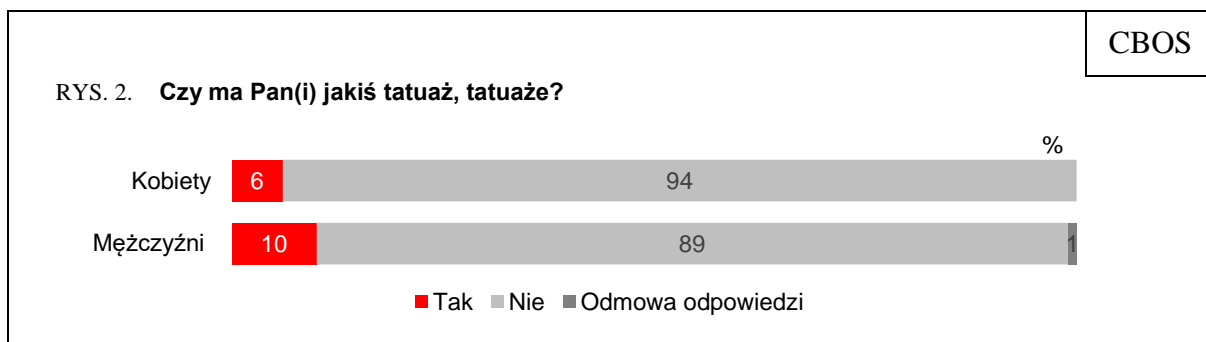
są uznawani za artystów, a studia tatuażu są coraz popularniejsze. Ozdabianie ciała tatuażami stało się przejawem mody, ale czy podoba się ona wszystkim? Zapytaliśmy o to w jednym z ostatnich sondaży¹.

STOSUNEK DO TATUAŻY

Najwyższą oznaką pozytywnego stosunku do tatuaży jest posiadanie ich na własnym ciele. Ośmiu na stu dorosłych Polaków (8%) ma przynajmniej jeden tatuaż.

Tatuaże, które w naszej kulturze tradycyjnie były wyłącznie domeną mężczyzn, a i to tych reprezentujących typowo męskie profesje czy środowiska, również dziś częściej zdobią ciała męskie niż kobiece. Jednak, jak wskazują deklaracje badanych, także w tej dziedzinie wiele się zmienia – kobiety już niewiele ustępują mężczyznom. Tatuaż czy tatuaże ma dziesięciu na stu mężczyzn, wśród kobiet zaś odsetek ten wynosi 6%.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (326) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 29 czerwca – 6 lipca 2017 roku na liczącej 977 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tatuowanie ciała to przede wszystkim domena ludzi młodych, choć nie najmłodszych. Posiadanie tatuaży najczęściej deklarowały osoby mające od 25 do 34 lat (16%) i nieco starsze, w wieku 35–44 lata (12%). W grupie najmłodszych respondentów – od 18 do 24 roku życia – odsetek ten wynosi 9%. W pozostałych kategoriach wiekowych kształtuje się na wyraźnie już niższym poziomie i oscyluje w granicach od 2% do 5%.

Tatuaże trochę częściej niż pozostali mają badani z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym (po 10%), osoby mieszkające w małych i średnich miastach (do 19 999 ludności – 9%, od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców – 10%), a w grupach społeczno-zawodowych pracownicy usług (19%), robotnicy wykwalifikowani (18%) oraz bezrobotni (14%). Z kolei rzadziej niż przeciętnie posiadaczami tego rodzaju ozdób są osoby legitymujące się dyplomem wyższej uczelni (4%), mieszkańcy największych aglomeracji (5%), a spośród grup społeczno-zawodowych: rolnicy (wśród których nie znaleźliśmy ani jednego posiadacza tatuażu), kadra kierownicza i samodzielni specjaliści (1%) oraz emeryci (3%).

Co ciekawe, posiadanie tatuaży różnicują także poglądy polityczne – nieco częściej tatuaże mają osoby o orientacji prawicowej (10%) i centrowej (8%) niż sympatycy lewicy (4%).

Interesowało nas, jaki stosunek do tatuowania ciała i tatuaży mają Polacy niemający tego rodzaju ozdób. Większości niewytatuowanych nie podoba się ta moda (56%), przy czym prawie jedna trzecia ma zdecydowanie negatywny stosunek do tatuowania ciała (32%). Sporo jednak tych, którzy tatuaży nie mają (35%), deklaruje, że tego rodzaju ozdoby im się podobają.

ODPOWIEDZI OSÓB NIEMAJĄCYCH TATUAŻY (N=899)

Stosunek do tatuaży zależy przede wszystkim od wieku. Wśród nieposiadających tatuaży pozytywnie do tego rodzaju ozdób odnosi się zdecydowana większość najmłodszych badanych, mających od 18 do 24 lat (75%), ale też ponad połowa respondentów w wieku 25–44 lata. Powyżej 45 roku życia nastawienie ankietowanych zmienia się diametralnie, większość deklaruje negatywny stosunek do tatuowania ciała, a niechęć i dezaprobata stają się tym częstsze, im starsi są badani. W grupie najstarszych respondentów (mających 65 lat i więcej) osoby odnoszące się z aprobatą do tatuaży należą do wyjątków, a ogromna większość (86%) nie akceptuje tej mody.

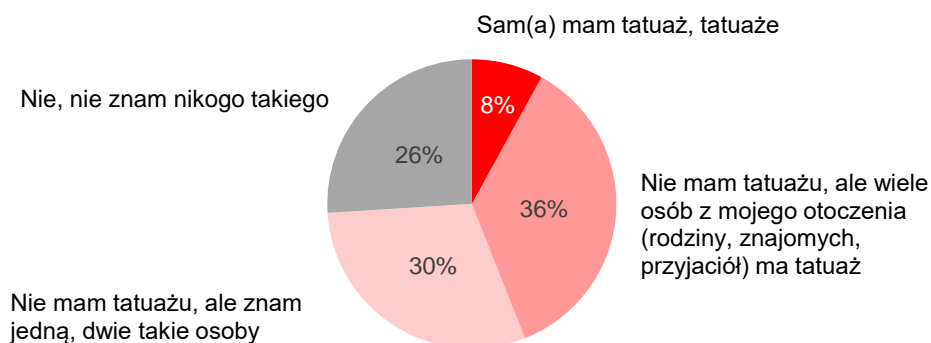
Tabela 1

Wiek	Jaki, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) stosunek do tatuaży? (N=899)		
	Pozytywny – podoba mi się to	Negatywny – nie podoba mi się to	Trudno powiedzieć
	w procentach		
18–24 lata	75	21	5
25–34	59	32	9
35–44	53	38	9
45–54	27	60	14
55–64	19	72	9
65 lat i więcej	6	86	8

Inne zmienne socjodemograficzne nie odgrywają już tak istotnej roli w kwestii stosunku do tatuaży w tej grupie. Dość wyraźne są jeszcze różnicowania ze względu na religijność badanych – im częstsze deklarowane uczestnictwo w praktykach religijnych, tym bardziej niechętny, dezaprobujący stosunek do tatuowania ciała. W tatuażach częściej gustują również osoby o przekonaniach lewicowych (44%) niż prawicowych (23%), choć – jak wspominaliśmy – posiadanie tatuaży w nieco większym stopniu dotyczy prawicowców.

Dla zdecydowanej większości Polaków tatuaże nie są czymś egzotycznym czy też obserwowanym wyłącznie na ekranach telewizorów lub stronach ilustrowanych czasopism. Prawie trzy czwarte ogółu ankietowanych (74%) to osoby, które albo same mają tatuaż, albo ma ktoś z ich najbliższego otoczenia – członków rodziny, znajomych lub przyjaciół. Dla nieco ponad jednej czwartej ankietowanych (26%) tatuowanie ciała jest czymś zupełnie obcym, z czym nie mieli okazji zetknąć się bezpośrednio i poznać bliżej motywacji osób wytatuowanych.

RYS. 4. Posiadanie tatuaży

Posiadanie w najbliższym otoczeniu osób mających tatuaże bardzo wyraźnie określa też stosunek do samego zjawiska. Przede wszystkim jednak ma znaczenie dla upowszechniania się tej mody, która w ogromnym stopniu staje się popularna poprzez „efekt demonstracji” – własne otoczenie, krąg znajomych i przyjaciół.

Badani, którzy wśród członków rodziny, znajomych lub przyjaciół mają osoby noszące tatuaże, znacznie częściej deklarują pozytywny stosunek do tatuowania ciała. Co istotne, liczy się przy tym nie tylko sam fakt istnienia takich osób w otoczeniu, ale także to, jak liczna jest ta grupa – im więcej znajomych ma tatuaż, tym stosunek do tego zjawiska jest bardziej pozytywny. Można by zatem powiedzieć, że tatuowanie to w dużej mierze trend środowiskowy.

Tabela 2

Czy zna Pan(i) osobiście kogoś, kto ma tatuaż?	Jaki, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) stosunek do tatuaży?		
	Pozytywny – podoba mi się to	Negatywny – nie podoba mi się to	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, wiele osób z mojego otoczenia (rodziny, znajomych, przyjaciół) ma tatuaż	54	37	9
Tak, znam jedną, dwie takie osoby	36	57	7
Nie, nie znam nikogo takiego	6	81	13

Deklaracje posiadaczy tatuaży nie mniej dobitnie przemawiają za tym, że w przypadku mody na tatuaże wpływ środowiska i przykład najbliższego otoczenia (kręgu rodzinno-towarzyskiego) ma kluczowe znaczenie.

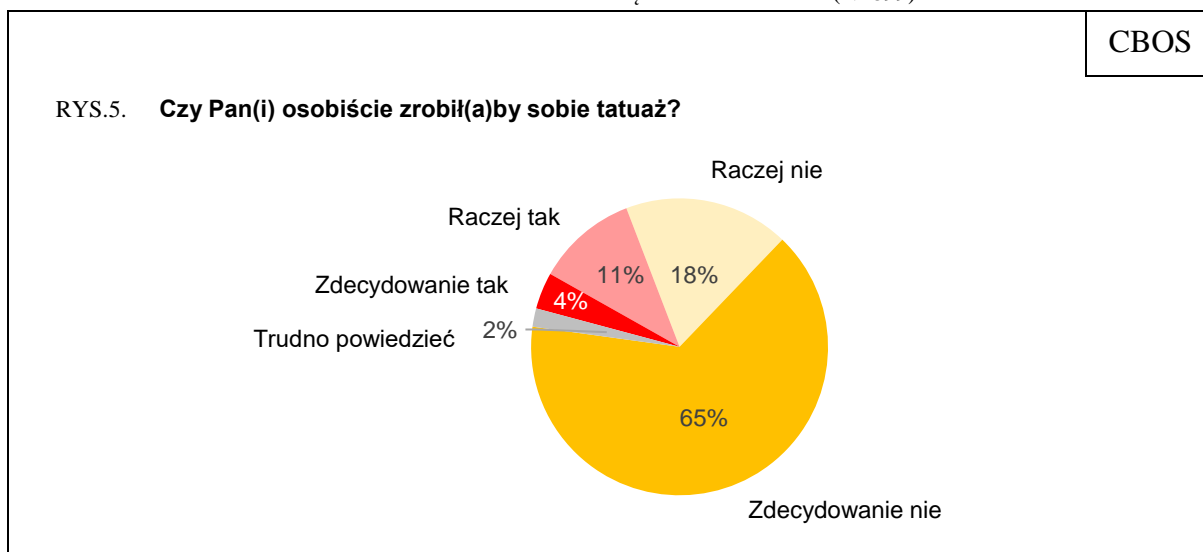
Ogromna większość badanych mających tatuaże ma w swoim otoczeniu (wśród znajomych, rodziny, przyjaciół) wiele osób, które także gustują w takich zdobieniach (82%). Tylko w przypadku co dziesiątego respondenta krąg ten jest ograniczony do jednej, dwóch osób. Zaledwie co dwunasty posiadacz tatuażu jest pod tym względem osamotniony w swoim środowisku – poza nim tatuażu nie ma nikt z rodziny ani znajomych.

Tabela 3

Czy zna Pan(i) osobiście kogoś, kto ma tatuaż?	Deklaracje badanych:	
	mających tatuaże (N=78)	niemających tatuaży (N=899)
	w procentach	
Tak, wiele osób z mojego otoczenia (rodziny, znajomych, przyjaciół) ma tatuaż	82	39
Tak, znam jedną, dwie takie osoby	10	33
Nie, nie znam nikogo takiego	8	28

Chociaż ponad jedna trzecia tych, którzy nie mają tatuaży, ma do tego rodzaju ozdób wyraźnie pozytywny stosunek – podoba im się ta moda, relatywnie niewielu z nich gotowych byłoby zrobić sobie tatuaż (15%).

ODPOWIEDZI OSÓB NIEMAJĄCYCH TATUAŻY (N=899)

Trochę częściej chęć zrobienia sobie tatuażu deklarują kobiety (16%) niż mężczyźni (12%). Głównym czynnikiem określającym chęć posiadania takich ozdób jest jednak wiek. Tatuaż chcieliby mieć głównie najmłodsi badani – mający od 18 do 24 lat (52%). Takie ozdobienie ciała chętnie sprawiłby sobie blisko co trzeci respondent w wieku 25–34 lata (29%), a także prawie jedna piąta mających od 35 do 44 lat (18%).

Wśród osób nieposiadających tatuaży deklaracje co do ewentualnego sprawienia sobie takiej ozdoby są słabo zróżnicowane ze względu na miejsce zamieszkania oraz poziom wykształcenia. Generalnie jednak można zauważyć, że zainteresowanie tatuażami jest nieco większe wśród tych kategorii respondentów, z których, jak dotąd, posiadacze tatuaży rekrutowali się stosunkowo rzadziej, a więc wśród mieszkańców wsi (18%) i osób mających wykształcenie średnie (17%) lub wyższe (16%). W grupach społeczno-zawodowych ewentualnych przyszłych klientów salonów tatuażu relatywnie najwięcej znajdujemy wśród uczniów i studentów (41%), bezrobotnych (38%), pracowników usług (37%) oraz robotników wykwalifikowanych (27%). Chęci posiadania tatuaży sprzyjają ponadto laicki światopogląd i nieuczestniczenie w praktykach religijnych.

Tabela 4

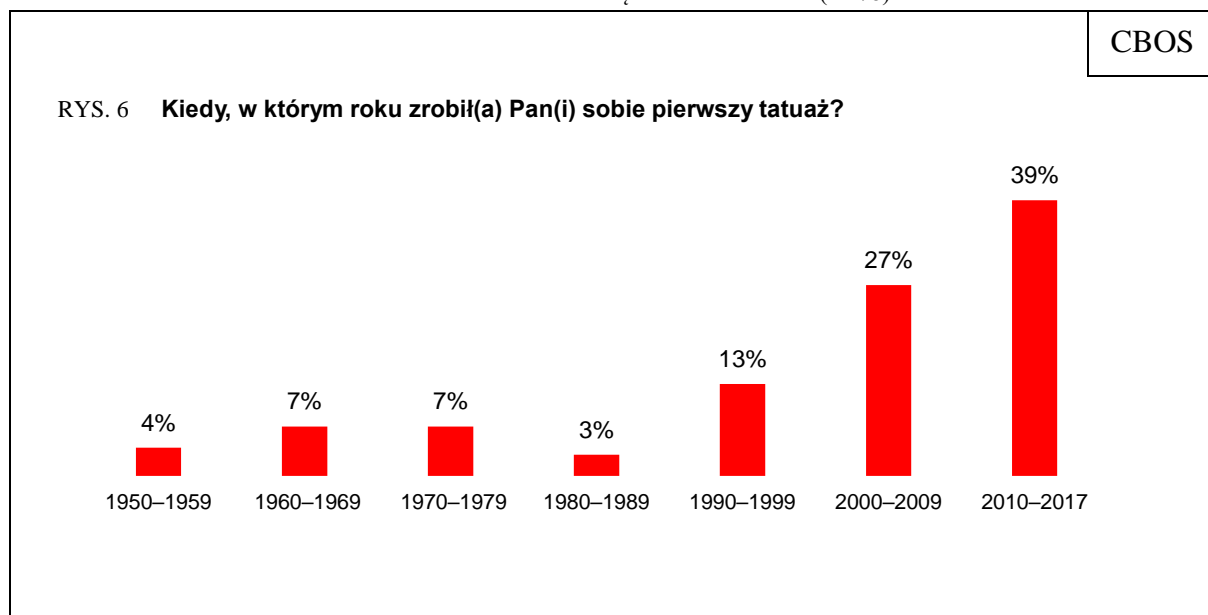
Czy zna Pan(i) osobiście kogoś, kto ma tatuaż?	Czy Pan(i) osobiście zrobił(a)by sobie tatuaż?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Tak, wiele osób z mojego otoczenia (rodziny, znajomych, przyjaciół) ma tatuaż	74	33
Tak, znam jedną, dwie takie osoby	23	35
Nie, nie znam nikogo takiego	3	33

POLAK WYTATUOWANY

Zapytaliśmy ankietowanych, którzy zadeklarowali, że mają co najmniej jeden tatuaż, o szczegóły decyzji o zrobieniu sobie takiej ozdoby, a także o ilość tatuaży, ich ogólny wygląd oraz umiejscowienie.

Jak można sądzić na podstawie analizy deklaracji, w Polsce moda na tatuaże datuje się mniej więcej od czasu zmiany ustroju. Do roku 1990 było to zjawisko dość marginalne, o mniej więcej stałym natężeniu, przy czym właśnie pod koniec PRL – w latach osiemdziesiątych – robienie sobie tatuaży było chyba najmniej popularne. Natomiast poczynając od 1990 roku w kolejnych dekadach liczba aktywnych zwolenników tatuowania ciała wyraźnie rosła. O ile w latach dziewięćdziesiątych pierwszy tatuaż zrobiło sobie 13% badanych, o tyle w pierwszej dekadzie XXI wieku po raz pierwszy do tatuażysty udało się dwa razy więcej osób (27%), a w ostatnich siedmiu latach na tatuaż zdecydowało się już dwie piąte dzisiejszych posiadaczy tego rodzaju ozdób (39%).

ODPOWIEDZI OSÓB MAJĄCYCH TATUAŻE (N=78)

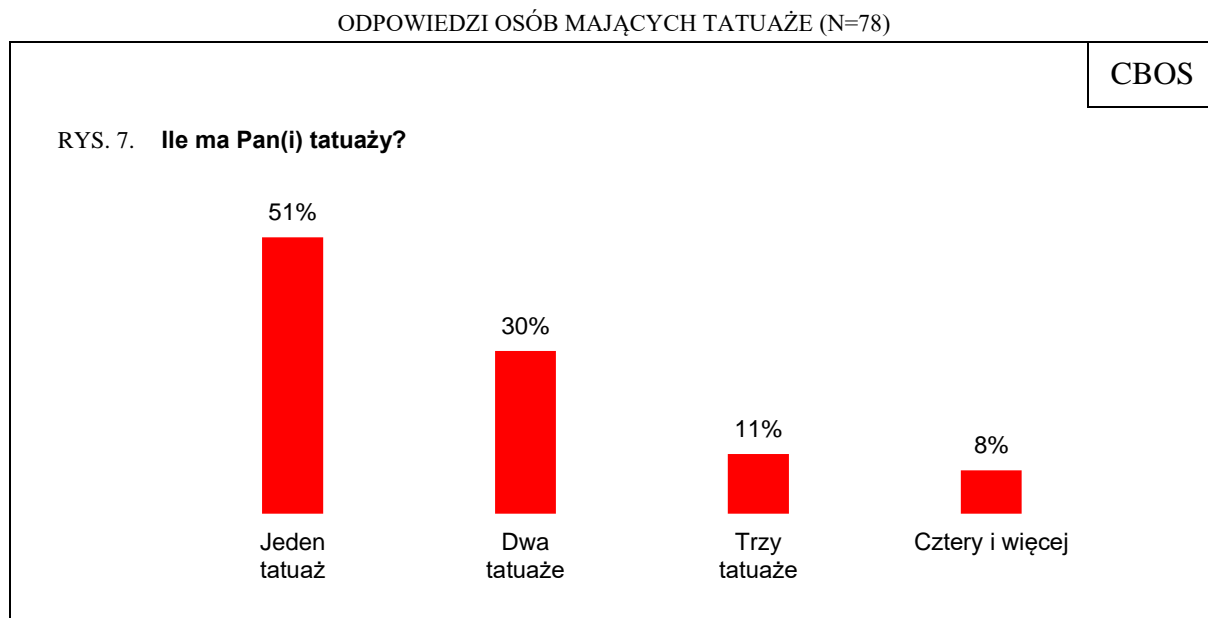

Poczynając od lat dziewięćdziesiątych tatuaże zaczęły sobie robić także kobiety, które – poza nielicznymi wyjątkami – wcześniej nie gustowały w tego rodzaju praktykach. Duży wzrost zainteresowania tatuażami wśród kobiet obserwujemy zwłaszcza w ostatnich siedmiu latach – w tym czasie swoją przygodę z tatuażami rozpoczęła ponad połowa Polek mających tego rodzaju ozdoby (57%).

Tabela 5

Kiedy, w którym roku zrobił(a) Pan(i) sobie pierwszy tatuaż?	Deklaracje:	
	mężczyzn (N=46)	kobiet (N=28)
	w procentach	
Lata 1950 – 1959	7	0
Lata 1960 – 1969	11	0
Lata 1970 – 1979	11	0
Lata 1980 – 1989	1	4
Lata 1990 – 1999	15	11
Lata 2000 – 2009	26	29
Lata 2010 – 2017	28	57

Liczba ozdób „siną barwą kłutych” przypadających na jednego wytatuowanego Polaka wynosi średnio 1,98. Rekordziści zadeklarowali posiadanie aż dziesięciu tatuaży. Najwięcej osób ma jednak tylko jedną tego rodzaju ozdobę (51%), prawie jedna trzecia – dwa tatuaże (30%), a kolejne 19% – trzy i więcej.

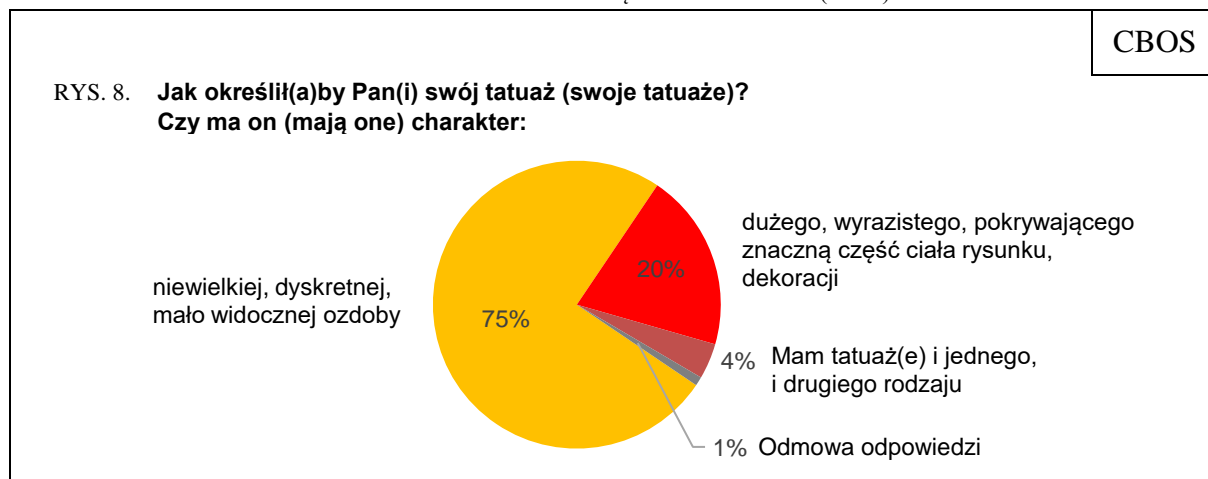
Wbrew temu co można by sądzić – zważywszy choćby na fakt, że tego typu upiększanie ciała okupione jest bólem – to mężczyźni częściej niż kobiety poprzestają na zrobieniu sobie tylko jednego tatuażu (54% mężczyzn i 47% kobiet). Prawie dwie piąte miłośniczek tego rodzaju ozdób (37%) ma dwa tatuaże, a dalsze 16% – trzy i więcej. Wśród mężczyzn odsetki te wynoszą odpowiednio: 25% i 21%. Biorąc pod uwagę średnią liczbę tatuaży przypadających na jedną kobietę i na jednego mężczyznę, można powiedzieć, że w tej konkurencji minimalnie wygrywają panie. Na jedną posiadaczkę tatuaży przypada ich średnio 2,02, w przypadku mężczyzn przeciętna ta jest nieco niższa i wynosi 1,95.

Tabela 6

Ile ma Pan(i) tatuaży?	Deklaracje	
	mężczyzn	kobiet
	w procentach	
Jeden	54	47
Dwa	25	37
Trzy	13	6
Cztery i więcej	8	10

Z deklaracji badanych mających tatuaże wynika, że większość (75%) gustuje w niewielkich, raczej subtelnych w wyrazie tatuażach, które mają charakter mało widocznej ozdoby, a tylko co piąty (20%) preferuje tatuaże duże, zajmujące znaczną powierzchnię ciała. Do nielicznych (4%) należą osoby noszące na ciele tatuaże jednego i drugiego typu.

ODPOWIEDZI OSÓB MAJĄCYCH TATUAŻE (N=78)

Generalnie można też stwierdzić, że miłośnicy małych, subtelnych tatuaży częściej ograniczają się do posiadania tylko jednej tego rodzaju ozdoby, gustujący zaś w dużych, wyrazistych zdobieniach mają skłonność do tatuowania jak największych powierzchni ciała. Większość osób mających małe, dyskretne tatuaże ma tylko jedną taką ozdobę (61%), podczas gdy miłośnicy dużych i wyrazistych tatuaży rzadko ograniczają się do jednego (19% w tej grupie), zdecydowana większość ma co najmniej dwa (50%) albo trzy i więcej takich rysunków (31%).

Niewielkie, dyskretne tatuaże preferuje zdecydowana większość kobiet (80%), ale też niewiele mniejszy odsetek mężczyzn (71%). Posiadanie dużych tatuaży, pokrywających znaczną część ciała deklaruje 29% wytatuowanych mężczyzn i 17% kobiet, przy czym co dziesiąta obok dużego tatuażu ma również mały, bardziej subtelny.

Tabela 7

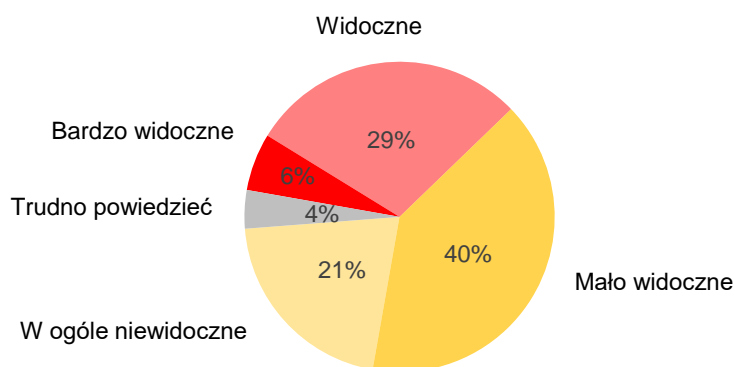
Jak określił(a)by Pan(i) swój tatuaż (swoje tatuaże)? Czy ma on (mają one) charakter:	Deklaracje	
	mężczyzn	kobiet
	w procentach	
– niewielkiej, dyskretnej, mało widocznej ozdoby	71	80
– dużego, wyrazistego, pokrywającego znaczną część ciała rysunku, dekoracji	29	7
Mam tatuaż(e) i jednego, i drugiego rodzaju	-	10
Odmowa odpowiedzi	-	3

Większość osób mających tatuaże twierdzi, że są one mało widoczne lub w ogóle niewidoczne dla postronnych (61%). Tylko nieco ponad jedna trzecia (35%) ma tatuaż czy tatuaże, które już na pierwszy rzut oka są widoczne dla wszystkich.

ODPOWIEDZI OSÓB MAJĄCYCH TATUAŻE (N=78)

CBOS

RYS. 9. Czy na co dzień Pana(i) tatuaż, tatuaże są widoczne czy też niewidoczne dla osób postronnych?

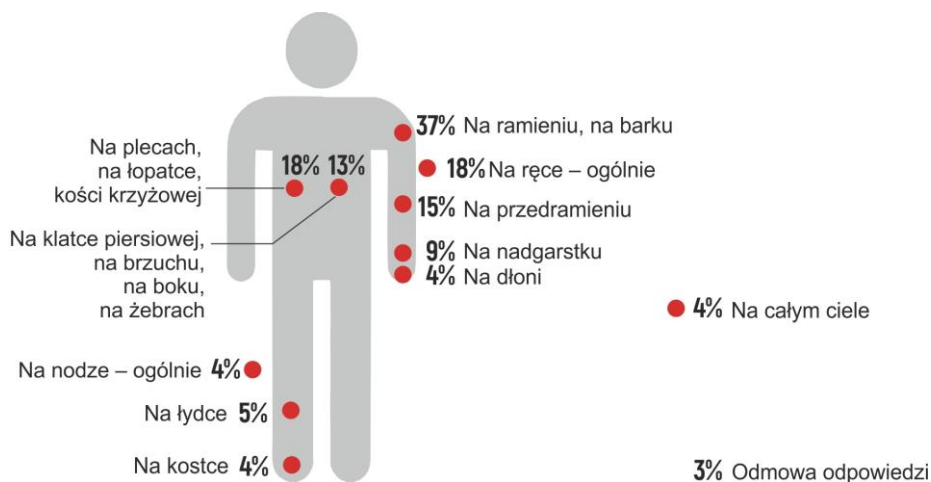

Z deklaracji badanych wynika, że Polacy zdobią tatuażami najczęściej górne partie ciała, przede wszystkim ręce, ramiona i barki. Na ramieniu lub / i na barku tatuaż ma prawie dwie piąte badanych (37%). Co siódmy (15%) ma wytatuowany jakiś wzór na przedramieniu, a co jedenasty (9%) – na nadgarstku. Jedynie nieliczni (4%) noszą tatuaż na dłoni. Obok barków i ramion dość popularne jest także tatuowanie pleców, robienie tatuaży na łopatkach czy na kości krzyżowej (łącznie 18% deklaracji). Rzadziej tatuowana jest przednia część tułowia – na klatce piersiowej, na brzuchu lub na żebrach ma tatuaż co ósmy miłośnik takich dekoracji (13%). Jeszcze rzadsze są tatuaże na nogach: na łydce ma je 5% badanych z omawianej grupy, na kostce – 4% i tyle samo deklaruje posiadanie tatuażu na udzie lub w innym miejscu w obrębie kończyn dolnych (4%).

ODPOWIEDZI OSÓB MAJĄCYCH TATUAŻE (N=78)

CBOS

RYS. 10. W jakim miejscu, jakich miejscach ma Pan(i) tatuaż, tatuaże?

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych ma tatuaże w kilku miejscach

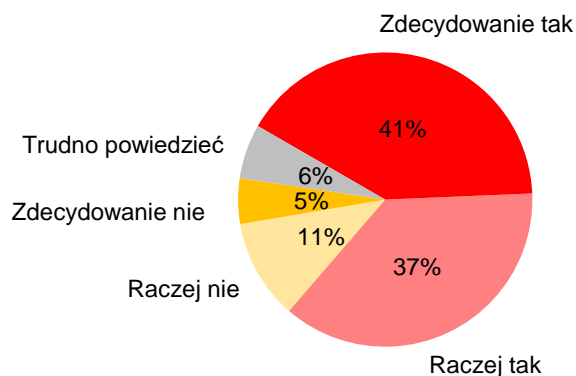
Tatuaż z natury rzeczy jest ozdobą, której nie możemy zmienić tak łatwo jak ubrania czy biżuterii. Stąd też pytanie, w jakim stopniu posiadacze tatuaży są zadowoleni z tego rodzaju trwałej i trudno zbywalnej dekoracji. Zapytaliśmy osoby mające tatuaże, jaki mają do nich stosunek i jakie są ich dalsze plany w tym względzie.

Zdecydowana większość wytatuowanych lubi swoje tatuaże i jest z nich zadowolona (78%). W przypadku dwóch piątych można mówić o pełnej satysfakcji (41%), a nieco mniejszy odsetek (37%) deklaruje umiarkowane zadowolenie. W mniejszości pozostają osoby, którym nie podoba się tatuaż, jakim ozdobili swoje ciało (16%).

ODPOWIEDZI OSÓB MAJĄCYCH TATUAŻE (N=78)

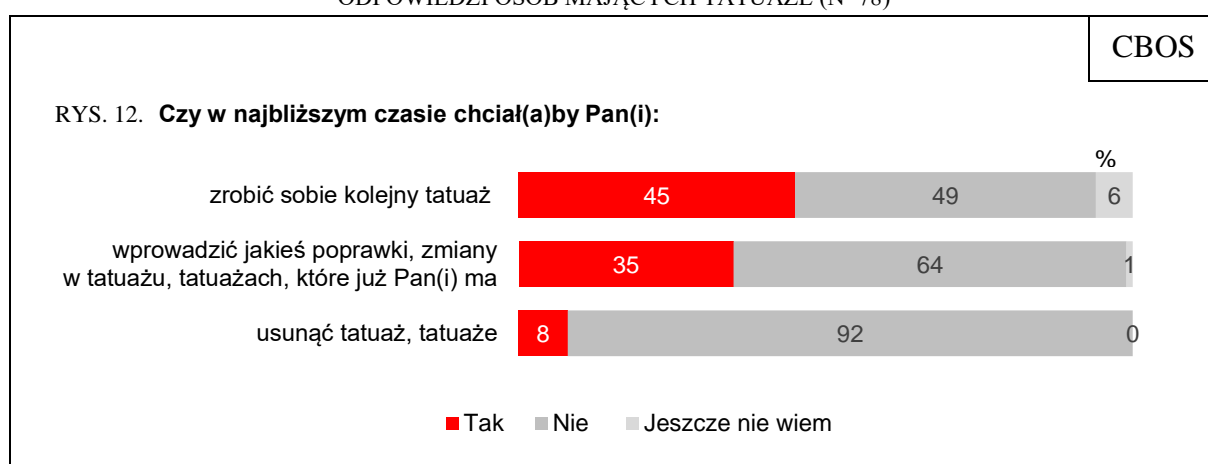
CBOS

RYS. 11. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) ze swojego tatuażu, swoich tatuaży?

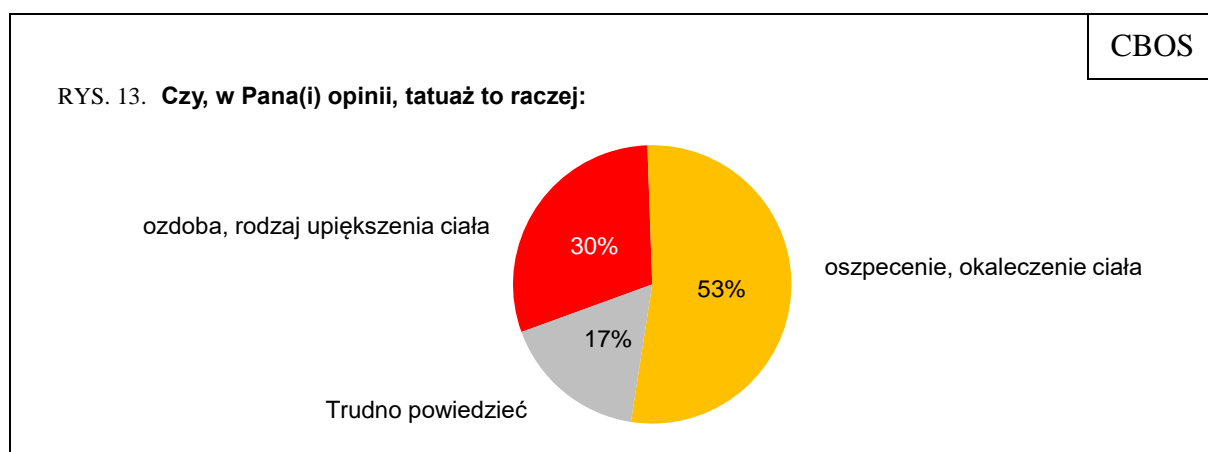
Tylko bardzo nieliczni chcieliby pozbyć się tatuażu czy tatuaży, które mają (8%). Ponad jedna trzecia posiadaczy tego rodzaju ozdób chciałaby wprowadzić jakieś zmiany – nanieść poprawki czy też przekształcić posiadany rysunek w inny. Relatywnie najwięcej (ponad dwie piąte) posiadaczy tatuaży nie zamierza kończyć swej przygody z upiększaniem ciała za pomocą tego rodzaju ozdób i chętnie po raz kolejny wybrałoby się do tatuażysty; nie po to jednak, by coś poprawić, zmodyfikować, ale po to, by sprawić sobie jeszcze jeden tatuaż. Zamiar taki najczęściej deklarują osoby mające już co najmniej trzy tatuaże (66%), ale i prawie połowa tych, które dotychczas mają tylko jeden (46%).

ODPOWIEDZI OSÓB MAJĄCYCH TATUAŻE (N=78)

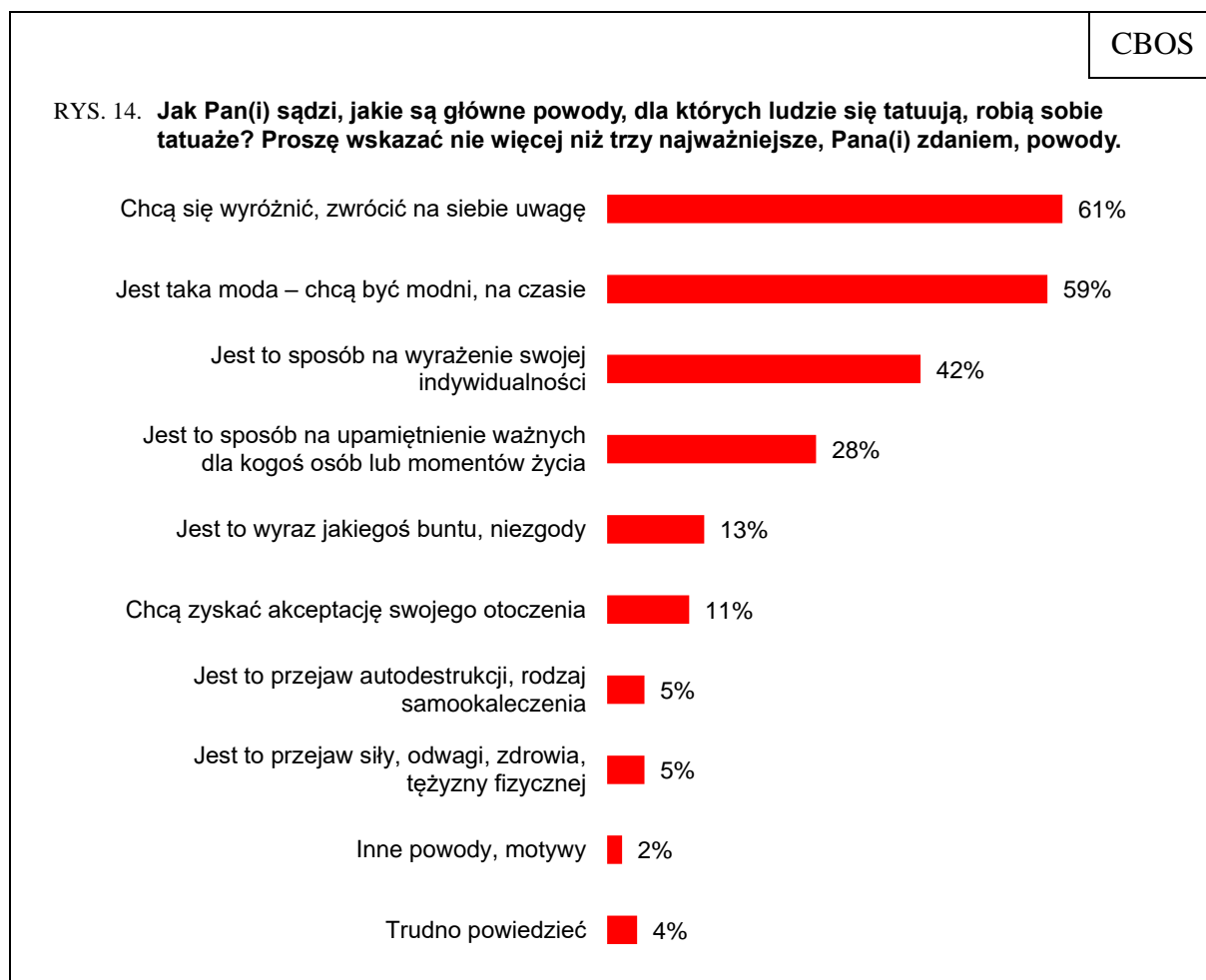

DLACZEGO LUDZIE SIĘ TATUUJĄ?

Wśród większości Polaków, którzy tatuaży nie mają, ponad połowa uważa, że tatuowanie ciała oznacza jego oszpecenie i okaleczenie (53%). W mniejszości są osoby, które tatuowanie ciała odbierają jako jeden z wielu sposobów upiększania się czy też dbania o urodę (30%).

Obecnie głównym powodem, dla którego ludzie robią sobie tatuaże, to – zdaniem ogółu badanych – pragnienie wyróżnienia się na tle innych, potrzeba zwrócenia na siebie uwagi (61%). Niemal równie ważną motywacją jest, według respondentów, chęć bycia na bieżąco i podążania za modą (59%). Duża część badanych dostrzega w tym element autokreacji i sposób na wyrażenie własnej indywidualności (42%). Nieco więcej niż jedna czwarta w robieniu sobie tatuaży widzi chęć upamiętnienia osób lub wydarzeń szczególnie dla kogoś ważnych (28%). Raczej już trzeciorzędne znaczenie mają takie motywacje tatuowania ciała, jak wyraz buntu (13%) lub środowiskowy konformizm i chęć zdobycia akceptacji otoczenia (11%). Nieliczni dostrzegają w robieniu sobie tatuaży przejawy autodestrukcji albo przeciwnie – oznakę siły, odwagi i tężyzny fizycznej (po 5% wskazań).

Inaczej kształtują się oceny motywacji do robienia sobie tatuaży wśród osób, które je mają *versus* respondentów niemających tatuaży. Jedynie pogoń za modą obie grupy wskazują wśród motywacji podobnie często (odpowiednio: 57% i 59%).

Posiadający tatuaże dużo częściej jako motyw zrobienia sobie tego rodzaju ozdób na ciele wskazują chęć upamiętnienia jakiejś ważnej osoby lub zdarzenia w ich życiu (47%), częściej też traktują posiadanie tatuażu jako wyraz swojej osobowości, sposób na podkreślenie własnej indywidualności (50%). Nieco częściej dostrzegają w tym również wyraz odwagi, siły i tężyzny fizycznej (8%).

Natomiast niewytatuowani wyraźnie częściej dostrzegają w tatuażach chęć zwrócenia na siebie uwagi (63%), a ponadto przypisują osobom je posiadającym motywacje społeczne – potrzebę buntu, przeciwstawienia się otoczeniu (14%) albo przeciwnie – traktują jako wyraz konformizmu i podporządkowania się środowiskowym obyczajom (11%). Częściej niż osoby posiadające tatuaże dostrzegają w tym także wyraz autodestrukcji (5%).

Tabela 8

Jak Pan(i) sądzi, jakie są główne powody, dla których ludzie się tatuują, robią sobie tatuaże? Proszę wskazać nie więcej niż trzy najważniejsze, Pana(i) zdaniem, powody.	Badani:	
	mający tatuaże (N=78)	niemający tatuaży (N=899)
	w procentach	
Chcą się wyróżnić, zwrócić na siebie uwagę	41	63
Jest taka moda – chcą być modni, na czasie	57	59
Jest to sposób na wyrażenie swojej indywidualności	50	41
Jest to sposób na upamiętnienie ważnych dla kogoś osób lub momentów życia	43	27
Jest to wyraz jakiegoś buntu, niezgody	4	14
Chcą zyskać akceptację swojego otoczenia	8	11
Jest to przejaw autodestrukcji, rodzaj samookaleczenia	2	5
Jest to przejaw siły, odwagi, zdrowia, tężyzny fizycznej	8	5
Inne powody, motywy	0	3
Trudno powiedzieć	6	4

Ponad połowa dorosłych Polaków ma negatywny stosunek do tatuowania ciała i większości z nich tatuaże zdecydowanie się nie podobają. Pozytywny stosunek do tatuaży ma ponad jedna trzecia ankietowanych, ale tylko co dwunasty lubi je do tego stopnia, że ma je na własnym ciele. Spośród osób niewytatuowanych 15% chciałoby w przyszłości zrobić sobie tego rodzaju ozdobę. Stosunek do tatuaży zależy przede wszystkim od wieku; akceptują je

w większości ludzie młodzi i w średnim wieku (do 44 roku życia), nie aprobują zaś osoby mające co najmniej 45 lat, przy czym im są starsze, tym częściej deklarują negatywny stosunek do tatuaży.

Osoby nieposiadające tatuaży widzą w ich robieniu chęć zwrócenia na siebie uwagi, a także podążania za modą. Częściej uważają, że za decyzją o zrobieniu tatuażu stoi potrzeba buntu, przeciwstawienia się otoczeniu albo przeciwnie – traktują go jako wyraz konformizmu i podporządkowania się środowiskowym obyczajom. Natomiast osoby posiadające tatuaże poza chęcią podążania za modą robią je przede wszystkim dlatego, by wyrazić swoją indywidualność i wolność, a także by dać zewnętrzny i trwały wyraz swoim uczuciom – chęci upamiętnienia jakiejś ważnej osoby lub wydarzenia.

Polak z tatuażem to przede wszystkim osoba młoda, choć nie najmłodsza, mająca od 25 do 44 lat, nieco częściej mężczyzna niż kobieta, częściej mieszkaniec miasta średniej wielkości, osoba raczej mniej wykształcona. Tatuaże okazują się szczególnie popularne wśród pracowników usług, robotników wykwalifikowanych, a także bezrobotnych.

Moda na tatuaże pojawiła się w Polsce niedawno, większość Polaków je posiadających zrobiła sobie tatuaż po roku 2000. Szczególnie widać to wśród kobiet, które w większości wytatuowały sobie coś na ciele w ostatnich siedmiu latach.

Osoby z tatuażem najczęściej mają jedną tego rodzaju ozdobę, dwa tatuaże spotykamy nieco częściej wśród kobiet niż mężczyzn. Współczesny tatuaż najczęściej ma formę dyskretnej i małej ozdoby umieszczonej w mało eksponowanym, ale jednak widocznym miejscu. Mężczyźni częściej niż kobiety preferują duże tatuaże pokrywające większe partie ciała. Polacy zdobią tatuażami najczęściej górne partie ciała – ręce, ramiona lub barki, ponad cztery piąte osób z tatuażami ma je właśnie na rękach lub barkach. Dość popularne jest także tatuowanie pleców, robienie tatuaży na karku, łopatkach, na kości krzyżowej (niespełna jedna piąta wskazań). Nieco rzadziej tatuowana bywa przednia część tułowia – klatka piersiowa lub brzuch.

Zdecydowana większość osób mających tatuaże deklaruje zadowolenie z ich posiadania, co nie znaczy, że nie chciałyby ich ulepszyć lub zmienić – tego typu chęci wyraziła ponad jedna trzecia z nich. Ponad dwie piąte chciałyby zrobić sobie kolejny tatuaż, natomiast 8% pragnęłoby usunąć już istniejący.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1

		Czy ma Pan(i) jakiś tatuaż, tatuaze?			Liczba osób
		Tak	Nie	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		8	91	1	977
Płeć	Mężczyźni	10	89	1	459
	Kobiety	6	94	0	518
Wiek	18-24 lata	9	91		75
	25-34	16	84		189
	35-44	12	86	2	182
	45-54	2	97	1	147
	55-64	5	95		177
	65 lat i więcej	3	96	0	206
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	92	1	389
	Miasto do 19 999	9	91		149
	20 000 - 99 999	10	90		209
	100 000 - 499 999	7	93		133
	500 000 i więcej mieszk.	5	92	2	97
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	10	90		187
	Zasadnicze zawodowe	10	90	0	237
	Średnie	8	91	1	300
	Wyższe	4	95	1	253
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	1	98	1	109
	Średni personel, technicy	11	89		31
	Pracownicy adm.-biurowi	6	92	2	63
	Pracownicy usług	19	81		65
	Robotnicy wykwalifikowani	18	79	2	110
	Robotnicy niewykwalifik.	12	88		46
	Rolnicy		100		48
	Pracujący na własny rach.	7	93		48
	Bezrobotni	14	84	2	30
	Emeryci	3	97		246
	Renciści	10	90		66
	Uczniowie i studenci	8	92		34
	Gospodynie domowe i inni	10	90		81
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	89	2	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	86	1	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	10	89	1	249
	prywatnym gosp. rolnym		100		53
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	10	89	1	91
	Od 650 zł do 999 zł	8	92		131
	Od 1000 zł do 1399 zł	9	91		157
	Od 1400 zł do 1999 zł	6	94		143
	2000 zł i więcej	6	94		188
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	87		66
	Średnie	6	93	1	383
	Dobre	9	91	0	527
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		100		36
	Raz w tygodniu	3	96	0	421
	1-2 razy w miesiącu	12	88		169
	Kilka razy w roku	14	86	0	213
	W ogóle nie uczestniczy	10	89	1	128
Poglądy polityczne	Lewica	4	95	0	166
	Centrum	8	92	0	266
	Prawica	10	89	0	293
	Trudno powiedzieć	7	92	1	240

Tabela 2

		Jaki, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) stosunek do tatuaży?			Liczba osób
		Pozytywny – podoba mi się to	Negatywny – nie podoba mi się to	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		35	56	9	898
Płeć	Mężczyźni	33	57	10	410
	Kobiety	36	55	9	488
Wiek	18-24 lata	75	21	5	69
	25-34	59	32	9	159
	35-44	53	38	9	160
	45-54	27	60	14	144
	55-64	19	72	9	168
	65 lat i więcej	6	86	8	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	37	55	8	360
	Miasto do 19 999	32	60	9	135
	20 000 - 99 999	28	61	11	188
	100 000 - 499 999	40	51	9	123
	500 000 i więcej mieszk.	36	53	11	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	18	75	7	169
	Zasadnicze zawodowe	35	56	9	213
	Średnie	40	49	11	275
	Wyższe	40	51	9	242
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	41	45	13	108
	Średni personel, technicy	55	37	9	28
	Pracownicy adm.-biurowi	43	41	16	59
	Pracownicy usług	62	34	5	53
	Robotnicy wykwalifikowani	55	38	6	89
	Robotnicy niewykwalifik.	46	52	2	40
	Rolnicy	19	66	15	48
	Pracujący na własny rach.	28	62	10	45
	Bezrobotni	66	26	8	26
	Emeryci	9	82	10	238
	Renciści	19	76	6	60
	Uczniowie i studenci	77	18	4	32
	Gospodynie domowe i inni	40	49	10	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	41	47	12	121
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	47	38	15	75
	sekt. pryw. poza rolnict.	52	43	5	223
	prywatnym gosp. rolnym	16	65	19	53
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	38	56	6	82
	Od 650 zł do 999 zł	36	58	6	121
	Od 1000 zł do 1399 zł	29	64	8	142
	Od 1400 zł do 1999 zł	30	65	5	134
	2000 zł i więcej	38	49	12	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	19	70	11	58
	Średnie	31	60	9	359
	Dobre	39	51	10	481
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	83	7	36
	Raz w tygodniu	27	64	10	407
	1-2 razy w miesiącu	37	54	9	149
	Kilka razy w roku	46	47	6	184
	W ogóle nie uczestniczy	47	40	13	116
Poglądy polityczne	Lewica	44	47	10	158
	Centrum	39	52	9	245
	Prawica	23	68	9	263
	Trudno powiedzieć	37	54	9	223

Tabela 3

		Czy Pan(i) osobiście zrobił(a)by sobie tatuaż?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		15	83	2	896
Płeć	Mężczyźni	12	85	3	409
	Kobiety	16	82	2	487
Wiek	18-24 lata	52	43	5	69
	25-34	29	67	5	159
	35-44	18	79	3	157
	45-54	10	89	2	144
	55-64	4	95	1	168
	65 lat i więcej	1	99	0	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	80	2	357
	Miasto do 19 999	12	84	4	135
	20 000 - 99 999	8	89	3	188
	100 000 - 499 999	16	84		123
	500 000 i więcej mieszk.	14	81	4	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	11	88	1	169
	Zasadnicze zawodowe	14	85	2	213
	Srednie	17	81	3	274
	Wyższe	16	81	3	241
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	83	3	108
	Sredni personel, technicy	15	85		28
	Pracownicy adm.-biurowi	24	75	2	58
	Pracownicy usług	37	63		53
	Robotnicy wykwalifikowani	27	71	2	88
	Robotnicy niewykwalifik.	17	81	3	40
	Rolnicy	10	85	5	48
	Pracujący na własny rach.	4	88	8	45
	Bezrobotni	38	56	6	26
	Emeryci	2	97	1	238
	Renciści	9	91		60
	Uczniowie i studenci	41	50	9	32
	Gospodynie domowe i inni	12	87	1	73
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	82	1
spółce właścicieli prywatnych i państwa		18	75	7	75
sekt. pryw. poza rolnict.		23	75	2	222
prywatnym gosp. rolnym		12	84	4	53
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	18	82		82
	Od 650 zł do 999 zł	14	85	1	121
	Od 1000 zł do 1399 zł	13	85	2	142
	Od 1400 zł do 1999 zł	13	85	2	134
	2000 zł i więcej	14	84	2	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	96		58
	Srednie	14	84	2	357
	Dobre	16	81	3	481
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	98		36
	Raz w tygodniu	10	88	2	407
	1-2 razy w miesiącu	18	80	2	149
	Kilka razy w roku	16	81	2	183
	W ogóle nie uczestniczy	26	71	3	116
Poglądy polityczne	Lewica	15	83	2	158
	Centrum	17	80	3	245
	Prawica	9	89	1	261
	Trudno powiedzieć	18	79	3	222